

FEDERÁLNE
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ

K č. j. 012.352/84-ZPO

Príloha č. 2

~~F a j a é :~~

Výtlačok č. : 31

Počet listov: 16

V y s t ú p e n i e
ministra zahraničných vecí Zväzu sovietskych socialistických
republik s. A. A. Gromyka

Vážení súdruhovia,

predovšetkým dovoľte, aby som sa maďarským priateľom poďakoval za srdečné prijatie, pohostinnosť a za priaznivé podmienky, ktoré tu boli vytvorené pre našu spoločnú prácu.

Pred nami stojí úloha posúdiť najaktuálnejšie otázky medzinárodnej situácie a vymeniť si názory na naše ďalšie zahranično-politické kroky.

Uneď úvodom by som chcel poznamenať, že vývoj udalostí plne potvrdzuje zásadné hodnotenia perspektív vývoja situácie v Európe a vo svete vobec, ktoré boli dané v pražskej Politickej deklarácii a v Spoločnom vyhlásení z moskovského stretnutia. Žiaľ, musíme konštatovať, že situácia zostáva nebezpečnou. Vláda USA sa i naďalej zakladá na vojenskej sile, na dosiahnutí vojenskej prevahy a na vnučovanie svojich poriadkov iným národom.

Či už ide o otázky obmedzenia výzbroje a odzbrojenia alebo o problém likvidácie ohnisk napätia a vojenských konfliktov, Biely dom tvrdošijne odmieta spoluprácu a hľadanie vzájomne prijateľných riešení.

Obzvlášť nebezpečná je orientácia Washingtonu na urýchlenie realizáciu stále nových programov výroby a rozmiesťovania jadrových zbraní a iných ničivých prostriedkov vedenia vojny.

USA tým, že pristúpili k rozmiesťovaniu rakiet stredného doletu v západnej Európe, zmarili rokovania o strategických zbraňach, ako aj rokovania o jadrových zbraňach v Európe. Washington v snahe za akúkoľvek cenu narušiť existujúcu rovnováhu síl pokračuje v rozmiesťovaní rakiet.

Prírodzene sme nenochali bez povšimnutia vyhlásenia prezidenta USA a ďalších amerických činiteľov o ich pripravenosti k obnoveniu ženevských rokovaní.

Ale o čom naryhujú rokovať Američania? Snažili sme sa nájsť v ich slovách čo len najmenší náznak toho, že chcú konečne riešiť podstatu otázky. O tom sme hovorili aj počas našich rozhovorov so Schulzom, aj s americkým veľvyslancom v Moskve Hartmanom. Ukázalo sa, že americkí predstavitelia nechcú nič iné, len sa aj naďalej snažiť využívať rokovania ako plášť na oklamanie ľudí. A čo je hodna takáto údajná pripravenosť?

Avšak cesta k rokovaniam existuje. Len čo Spojené štáty a ďalšie krajiny NATO, ktoré sú s nimi zajedno, prijmú opatrenia na obnovenie situácie, ktoré existovala pred tým, než začali byť rozmiesťované v západnej Európe nové americké rakety, Sovietsky zväz nedá na seba čakať.

Ak sa pozrieme na ďalšie najdôležitejšie oblasti obmedzenia výzbroje a odzbrojenia, vidíme, že prístup USA k nim tiež nie je sľubný.

Vari nie je dôkazom toho ten skutočne hrozivý program pretekov v zbrojení vo vesmíre, ktorý v súčasnosti presadzuje v kongrese prezident USA? Američania kategoricky odmietajú posudzovať naše návrhy na odvrátenie militarizácie kozmického priestoru. Tu nepotrebujú rokovania ani ako kepienok.

Washington sabotuje aj uzatvorenie konvencie o úplnom zákaze chemických zbraní. Američania sľubujú, že v Ženeve predložia akosi

svoje návrhy, ale v skutočnosti zablokovali riešenie problému. Zatiaľ však USA - a ani to netaja - aktívne zvyšujú svoj už aj tak obrovský potenciál chemických zbraní, ktoré sú rozmiestené ako na americkom území, tak aj za jeho hranicami.

USA odmietajú vrátiť sa k rokovaniam o všeobecnom a úplnom zákaze skúšok jadrových zbraní. Jednoducho nechcú byť ničím obmedzované pri ďalšej modernizácii a zdokonaľovaní jadrových zbraní.

Po zahájení rozmiestšovania rakiet v Európe začal Reagan z času na čas vystupovať s vyhláseniami, v ktorých zrazu zaznievali mierumilovné tóny. Prírodzene, pozorne posudzujeme všetky takéto výroky prezidenta a jeho pomocníkov. Žiaľ, musíme však konštatovať, že v nich niet nič konštruktívneho.

Stačí len porovnať výzvy Washingtonu k štálovi a jeho konkrétne činy - a to je jediné správne kritérium v politike - a všetko sa ukáže v pravom svetle. Slová prezidenta sú len kamuflážou, snahou oklamať verejnosť a upokojiť svojich vlastných spojencov.

A vari sa ten istý imperiálny rukopis a tá istá snaha o nadvládu neprejavajú v akciách, ktoré USA podnikajú na tisíce kilometrov od vlastného územia? Nech si vozmemo ktorúkoľvek oblasť sveta - Blízky východ, Strednú Ameriku a Karibskú oblasť, juh Afriky či juhovýchodnú Áziu - americká administratíva buď uskutočňuje agresiu rukami svojich chránencov, alebo priamo využíva svoje ozbrojené sily k zasahovaniu do vnútorných záležitostí národov. Situácia je aj tu, ako sa hovorí, naďovšetko jasná.

Ak máme zhrnúť to, čo bolo povedané o politike terajšej administratívy USA, nijaké zlepšenie v nej nebudáť. Nebezpečenstvo vyplývajúce z avanturistického militaristického kurzu Washingtonu sa vobec nezmenšuje.

Znamená to vari, že nepriaznivá tendencia vývoja situácie vo svete je nezvratná? Domnievame sa, že niet dôvodov k takémuto záveru. Existujú silné, vplyvné faktory, ktoré posobia proti agresívnemu kurzu imperializmu, pričom v súčasných podmienkach hrajú stále výraznejšiu úlohu.

Prírodné, hlavným faktorom bola a je politika krajín socialistického spoločenstva, ktorá zodpovedá bytostným záujmom všetkého ľudstva. Dôslednosť a principiálnosť, jasné ciele a realizmus jej zabezpečujú podporu najširších mas.

Po prvý raz sa natoľko aktívne prejavujú protiraketové a protivojnové nálady verejnosti v západnej Európe a v USA. Vo vládných kruhoch Washingtonu, Bonnu, Ríma a ďalších hlavných miest sú teraz nútení priznať, že protiraketové a protivojnové hnutie je faktor, ktorý sotva možno nebrať do úvahy.

Pod vplyvom protivojnového hnutia sa okolo otázok súvisiacich s raketami rozvíja veľmi ostrý politický boj, ktorý vyvoláva u vládných kruhov radu západných krajín znepokojenie a váhanie. S odsúdením raketového dobrodružstva NATO začali teraz vystupovať vplyvné politické strany a významní činitelia západných krajín.

Dokonca aj tým, ktorí spájali akési iluzórne nádeje s realizáciou "dvojitého rozhodnutia" NATO, sa akoby začínajú otvárať oči. Stále viac ľudí, a to aj v samotných Spojených štátoch amerických, teraz, po tom, ako Sovietsky zväz a krajiny Varšavskej zmluvy pristúpili k odvety opatreniam, lepšie vidí, že USA a ich západoeurópski spojenci nezískali nijakú vojenskostrategickú prevahu ani nijaké politické výhody. Naopak, nestabilita, ktorá vedie k rastu jadrovej hrozby, sa obracia proti tým, ktorí ju sami vytvorili.

Proti pokusom USA zasahovať do záležitostí iných krajín a národov a diktovať im svoju vôľu vystupujú nezávislé štáty. Heroický odpor vlasteneckých síl v Libanone a v Salvádore ukazuje, že národy, ktoré povstali do boja za svoje právo na nezávislý rozvoj a sociálny pokrok, nemožno zlomiť. Línia agresívnych kruhov imperIALIZMU na použitie sily stále častejšie zlyháva a je neúčinná.

Charakteristické je aj to, že na zasadaniach Valného zhromaždenia OSN a na ďalších medzinárodných fórach sa USA stále častejšie ocitajú v izolácii, hlasujú osamotene alebo len v partii s Izraelom alebo JAR o takých otázkach, ako je situácia na Blízkom východe, dekolonizácia, boj proti rasizmu a apartheidu. Rovnaký

obraz chvíľami vzniká aj v Komisii OSN pre ľudské práva. Svedčí to nielen o tom, že mnoho krajín neprijalo Reaganov kurz, ale aj o tom, že rad západných štátov, a to aj najbližších spojencov USA, sa snaží dištancovať od nich v dosť širokom okruhu otázok.

Súčasná medzinárodná situácia viac ako kedykoľvek predtým vyžaduje doslednosť pri prevádzaní zahraničnopolitickej línie dohodnutej našimi stranami. Znamená to prejavovať vytrvalosť, postupovať energicky pri hájení životných záujmov socialistického spoločenstva, rozhodne čeliť akýmkoľvek pokusom prinútiť nás zrieknuť sa našich principiálnych stanovísk. A zároveň, prirodzene, konštruktívne a pružne pristupovať k riešeniu naliehavých problémov.

Práve takýto prístup k riešeniu najaktuálnejších medzinárodných problémov ukazuje celému svetu Sovietsky zväz, ktorý postupuje v úzkom kontakte so svojimi priateľmi a spojencami. V tomto spočíva kľúč našich dobre známych návrhov. Sú zamerané na zastavenie pretekov v zbrojení, na návrat k uvoľňovaniu a na upevneniu európskej a medzinárodnej bezpečnosti.

Z týchto pozícií pristupujeme aj ku štokholmskej konferencii, na prácu ktorej je zameraná pozornosť európskej a svetovej verejnosti.

Toto fórum sa zrodilo z iniciatívy členských štátov Varšavskej zmluvy, s ktorou sme vystúpili v máji 1979 tu, v Budapešti. Odvtedy sme vyvinuli nemalé úsilie, aby sa štokholmská konferencia začala.

Naše krajiny nastolili na tejto konferencii dôležité a aktuálne otázky, podložené spoločnými iniciatívami, ktoré boli predložené na zasadaní Politického poradného výboru v Prahe a na stretnutí v Moskve.

Návrh, aby jadrové mocnosti prijali záväzok, že nepoužijú jadrové zbrane ako prvé a návrh na uzavretie zmluvy o vzájomnom nepoužití vojenskej sily a zachovaní mierových vzťahov sú príťažlivé a, dalo by sa povedať, upevnili sa v politickom myslení medzinárodnej verejnosti.

A ak sa účastníci bloku NATO vyhýbajú posúdeniu návrhu týkajúceho sa nepoužitia jadrových zbraní ako prvé, tým vlastne dávajú najavo, že ich vojenské koncepcie sa zakladajú na myšlienke o prípustnosti jadrovej vojny a na kalkuláciách, že je možné v nej zvíťaziť. Takže nech už vedúci predstavitelia NATO spustia akýkoľvek demagogický pokrik - a v tomto prejavujú obzvláštnu horlivosť v súvislosti s nedávnym 35. výročím založenia svojho bloku - jeho podstata je stále rovnaká - agresívna. Je dôležité, aby sme neúnavne pokračovali v práci spojenej s týmto našim návrhom.

V súčasných podmienkach sa myšlienka na uzavretie zmluvy o vzájomnom nepoužití vojenskej sily stáva stále aktuálnejšou, a teda môžeme nabádať západných partnerov, aby konštruktívne reagovali na náš návrh na uzavretie zmluvy.

Ako sme sa dohodli, na našom zasadnutí máme prijať Výzvu štátom NATO týkajúcu sa navrhovanej zmluvy. V tomto dokumente je jasne vyjadrená podstata návrhu a nastolená myšlienka prejsť do štádia jeho mnohostranného posudzovania.

Treba vykonať dôkladnú prácu, aby bol nový impulz, ktorý dá Výzva, využitý k praktickému uvádzaniu našej iniciatívy do života.

Prírodzene, okrem významných politických návrhov sa v Štokholme budeme zaoberať aj ďalšími najmä doplnujúcimi opatreniami dovery vo vojenskej oblasti, ktoré rozvíjajú príslušné ustanovenia helsinského Záverečného aktu.

Chcel by som vás informovať o niektorých názoroch na stanovisko západných účastníkov tak, ako sa prejavilo na prvom zasadnutí konferencie.

Všetci poznáme dokument, ktorý predložili krajiny NATO, aj prejavy ich predstaviteľov. Pokúšajú sa presadiť koncepciu takzvanú "transparentnosť". Tu vystupuje na povrch stará americká myšlienka čím viac sa dozvedieť o ozbrojených silách Sovietskeho zväzu a ďalších krajín Varšavskej zmluvy a takto dosiahnuť pre USA výsadné, výhodné postavenie.

Takýto jednostranný prístup je pre nás, prirodzene, nepríjateľný. Svedčí o tom, že v súčasnom štádiu sa krajiny NATO nespa-
zis o vecné rokovanie.

Neutrálne štáty vystupujú vo svojom obvyklom duchu. Dokument, ktorý predložili, nesie stopy vplyvu našich konštruktívnych akcií, ale zjavne sa v ňom prejavuje aj sklon v prospech vojensko-tech-
nických opatrení, na ktorých trvá NATO. S neutrálnymi štátmi treba
pracovať energicky. Skúsenosti z takejto práce máme.

Náš konkrétny postup v neďahádzajúcich etapách konferencie
vrátane otázok taktiky, bude treba ešte neraz posúdiť.

Chcel by som vyjadriť presvedčenie, že spojenecké socialistic-
ké krajiny budú v Štokholme postupovať jednotne a koordinovane
a v úzkom kontakte budú aktivizovať úsilie nevyhnutné k tomu, aby
boli na tomto fóre prijaté rozhodnutia, ktoré by zodpovedali našej
dohodnutej línii zameranej na upevnenie výsledkov uvoľňovania.

Na vienských rokovaniach sme v lete minulého roku predniesli
naše nové návrhy, čím sme v podstate značne obmedzili možnosti
západných účastníkov hrať hru s počtami, pomocou ktorej dlhú dobu
rokovania blokovali. Podľa všetkého možno usudzovať, že vedúce
kráhy krajín NATO sa ocitli pred dilemou: mlčať už viac nemôžu,
musia dať odpoveď, ale ustúpiť od blokovania a rozlúčiť sa s hrou
s počtami nechcú.

Teraz z rôznych hlavných miest krajín NATO prichádzajú správy,
že sa tam pripravujú akési nové návrhy, ale že sa tieto krajiny
nemôžu dohodnúť na rozsahu zmien v pôvodnom stanovisku. Keď čože,
my sme svoje návrhy predniesli, teraz sú na rade západní účastníci.

Za obdobie od nášho posledného zasadania spojenecké krajiny
vykonali tiež veľkú prácu pri presadzovaní ďalších spoločných ini-
ciatív predložených v pražskej politickej deklarácii, ktoré sme
početom z príkazu Politického poradného výboru ďalej rozvíjali a kon-
kretizovali. Je to predovšetkým návrh na odstránenie chemických
zbraní z Európy a návrh na nezvyšovanie a zníženie vojenských
výdavkov. Oba tieto návrhy upútali na seba veľkú pozornosť a vyvo-
lali záujem svojou konkrétnosťou.

Čoraz väčší význam nadobída konferencia o odzbrojení v Ženeve. Vinou Západu práca tohto fóra zatiaľ v podstate prebieha naprázdno. Ale naše krajiny tam nastolili významné a dôležité otázky. Vezmime si hocí len dokument o odvrátení jadrovej vojny, návrh, cieľom ktorého je neďopustiť militarizáciu vesmíru alebo návrh na zákaz chemických zbraní.

Na tejto konferencii majú socialistické krajiny dobré možnosti pre aktívny spoločný postup. A postupovať tu treba rozhodne a jednotne.

V kontexte posudzovaných problémov prikladáme veľký význam návrhu, s ktorým vystúpil K. U. Černenko, aby sa vo vzťahoch medzi jadrovými mocnosťami zavádzali určité normy, vyplývajúce z najdôležitejších úloh upevnenia svetového mieru. Tento návrh zhrstane, koncentrovane vyjadruje podstatu všetkého, čo navrhujeme a obhajujeme v záujme odvrátenia jadrovej katastrofy.

Očakávame, že jadrové mocnosti budú prístupovať k nášmu návrhu seriózne a včas. Buďeme trpezlivo a fundovane vysvetľovať návrh a dostávať ho do povedomia širokej verejnosti a politických kruhov na Západe.

Z pochopiteľných dôvodov sme vždy prikladali a prikladáme význam vzťahom so západoeurópskymi krajinami. Po zahájení rozmiesťovania rakiet Reagan a vedúci predstavitelia ďalších krajín NATO neľutujú nijaké rečenie v snahe dokázať neďokázateľné - že vraj v Európe ide všetko po starom, ak nie lepšie.

Máme na túto vec iný názor - pod budovu Európy bola položená nebezpečná nálož. Skutočnosť, že sa tu objavili rakety určené k zasaďeniu prvého úderu Sovietskeho zväzu a ďalším socialistickým krajinám, prirodzene, neprispieva k uvoľňovaniu napätia a k rozkvetu spolupráce medzi štátmi Východu a Západu.

Napriek všetkému toto ale vzájomné styky medzi štátmi na európskom kontinente spretrhané neboli, existujú ďalej. Vzniká však otázka, ako k nim prístupovať v nových podmienkach.

Prírodnene, skomplikovali sa naše vzťahy s NSR. Priamo vyhlasujeme vláde Kohla, že nesie svoj diel zodpovednosti za to, že sa

a nášho prahu zjavili americké obrano prvého úderu. Hovoríme, že túto skutočnosť patrične hodnotíme a že má výrazne negatívny dopad na stav sovietsko-západonemeckých vzťahov.

Naša úloha bezpochyby nespočíva len v konštatovaní tejto skutočnosti. Je oveľa zložitejšia a rozsiahlejšia a podľa našej myšlienky musí byť podradená predovšetkým veci rozhodného boja proti militaristickým plánom USA a NATO v západnej Európe.

Využívajúc všetok náš arzenál politických, diplomatických a propagandistických prostriedkov, musíme sa snažiť aby si nielen západonemecká verejnosť, ale aj vláda Kohla uvedomili, že v závislosti od toho, ako sa bude NSR meniť na zdroj prímeho nebezpečenstva pre socialistické štáty, bude sa jej vlastná bezpečnosť nevyhnutne znižovať. Preto je potrebné aj v záujme samotnej NSR, aby zaujala realistické, konštruktívne stanoviská v otázkach bezpečnosti, obmedzovania výzbroje, odvrátenia jadrového konfliktu a vplývala tiež na svojho hlavného spojencu - USA s cieľom zadržiavať ho v jeho sľahách.

Nechceme upačnúť do extrému. Nejde o to, aby sme prerušili všetky naše styky s NSR, to by nahrávalo len USA a NATO. Sledujeme iný cieľ. V kontaktoch s NSR budeme neustále stavať do popredia otázky bezpečnosti a zdorazňovať nevyhnutnosť zastaviť dislokáciu rakiet a likvidovať tie, ktoré už boli rozmiestené.

V tomto duchu budáme uskutočniť aj rozhovory s ministrom zahraničných vecí H. G. Genscherom v priebehu jeho nadchádzajúcej návštevy v Sovietskom zväze v máji t. r.

Dôležité je, prirodzene, venovať pozornosť aj tým silám v NSR, ktoré odsudzujú rozmiestňovanie amerických rakiet a hľadajú východisko zo vznikajúcej situácie. Vlastne tak aj všetci postupujeme.

Súhlas Anglicka s rozmiestnením amerických rakiet na jeho území sa taktiež nemohol negatívne neprejavíť na našich vzťahoch s ním.

Zároveň vidíme, že znepokojenie naš krokní, do ktorých USA zahŕňujú svojich spojencov, badať v poslednej dobe aj v akciách

anglickej vlády. Z Londýna začali prichádzať signály želania do určitej miery zaktivizovať vzťahy so Sovietskym zväzom. Prírodzene, chápeme, že vláda Anglicka by chcela upokojiť verejnú mienku svojej krajiny a stlačiť protijadrové hnutie.

Ale my neodmietať rokovacích ani s Angličanmi. Nedávno bol na ich pozvanie v Londýne prvý námestník ministra zahraničných vecí ZSSR G. M. Kornienko. V rozhovoroch, a to aj s ministrom zahraničných vecí Howcom, jednoznačne potvrdil stanovisko Sovietskeho zväzu k rokovaniam o jadrových zbraniach a rozhodne odmietol všetky pokusy nejakým ho skresliť.

Začiatkom júla bude minister Howe v Moskve. Nepremeškáme túto príležitosť a pokúsme sa ovplyvniť názory anglického vedenia.

V rovnakom duchu budeme pracovať s talianskymi predstaviteľmi, k čomu využijeme najmä návštevu ministra zahraničných vecí Talian ska Andreottiho.

Teraz niekoľko slov o vzťahoch s Francúzskom. Dostali sme Mitterrandovo posolstvo, v ktorom vyjadruje želanie zohrať svoju úlohu pri ozaravovaní súčasnej medzinárodnej situácie a svoju pripravenosť urobiť tak v spolupráci s nami. Francúzsky prezident sa vyslovil za to, aby sa v blízkej budúcnosti realizovala návšteva Sovietskeho zväzu.

Súhlasili sme s tým. V Sovietskom zväze, prírodzene, neprehliadame skutočnosť, že i naďalej trvá tendencia k ústupu od veľa-ku samostatnej línie, ktorú Francúzsko prevádzalo v minulosti. Vychádza to aj z priebehu nedávnej návštevy Mitterranda v USA.

Ale ak chcú Francúzi skutočne nejakým spôsobom prispieť ku zmierneniu napätia a k obnoveniu vecných kontaktov v závažných otázkach vo vzťahoch medzi Východom a Západom, len to uvítame.

A teraz krátko o našom hodnotení situácie v rade výbušných oblastí.

Najakútnejším zostáva i naďalej blízkovýchodný konflikt. Dôležitým momentom vo vývoji udalostí na Blízkom východe sa v poslednom období stalo nútené stiahnutie medzinárodných síl z Líbanonu. To je vážny neúspech politiky USA a tých spojencov, ktorí podporovali ich ozbrojené zasahovanie do záležitostí tejto krajiny.

Spojeným štátom sa nedarí upevniť svoje pozície v Libanone. Tí politickí činitelia, na ktorých vsadili, sa neošvedčili, navedli ovládnuť situáciu. USA nemôžu poučať národné vlastenecké sily.

Na druhej strane Američania zjavne nedoceniajú tie faktory, ktoré pôsobia proti ich zasahovaniu na Blízkom východe, najmä pevný postoj Sýrie, oddielov národného odporu v Libanone a v neposlednom rade silu nášho vplyvu v tejto oblasti.

Výsledkom omylov USA bolo ďalšie zdiskreditovanie politiky Camp Davida a samotného Reagánovho plánu. Máme na mysli odmietnutie zo strany Libanonu dohody s Izraelom, nanútenej Američanmi. To je, prirodzene, vážny úder, zasadený politike agresie a avanturizmu, ktorú prevádza americká administratíva na Blízkom východe. Svedčí o tom aj tvrdá kritika politiky USA na Blízkom východe, s ktorou teraz vystupuje Jordánsko.

A tak čas plynie a Američanom sa nielenže nedarí zatiahnuť do sféry Camp Davida ďalšie arabské krajiny, ale aj v samotnej tejto politike sa začínajú prejavovať vážne trhliny. Viditeľný je aj zlútok v Izraeli.

Prirodzene, neprehladane skutočnosť, že Američania sa nebudujú zmieriť s tým, k čomu teraz dochádza v Libanone. Hovoria o tom otvorene. USA sa nebudujú vzdáť svojich pozícií v tejto krajine a Izrael sa vôbec nezriekol svojich agresívnych plánov.

Takže nebezpečenstvo nových ozbrojených zrážok v tejto oblasti vôbec nepominulo.

Možeme si byť istí tým, že úspech odporu vyvíjaného proti americkej politike na Blízkom východe by bol ešte väčší, keby nebolo nasúvanie v Organizácii pre oslobodenie Palestíny. V dôsledku prírodných rozporov medzi Arafatom a niektorými ďalšími predákmi tejto organizácie a najmä vzťahy nenávislosti, ktoré sa vytvorili medzi Arafatom a sýrskou stranou, klesá význam úlohy, ktorú krajina Palestínčania v blízkovýchodných záležitostiach.

Aby sme prispievali k ešte väčšiemu úspechu boja antiimperialistických síl na Blízkom východe, budeme i naďalej poskytovať rozkošnú a všestrannú podporu Sýrii, ktorá je objektom stále

väčšieho tlaku zo strany USA a Izraela.

Je dôležité nabádať pokrokové a spriatelené arabské krajiny, aby sa snažili o väčšiu koordinovanosť svojich akcií, pomáhali obnoviť jednotu v OOP, jej úlohu ako aktívneho faktora odporu vyvíjaného proti agresii v tejto oblasti a prispievali k urovneniu vzťahov medzi Palestínčanmi a Sýriou.

Naša politika voči Blízkemu východu je i naďalej zameraná na to, aby tu bola nastolená spravodlivosť, mier a pokoj. Cestu k dosiahnutiu tohoto cieľa sme zvolili správnu - je to zvolenie medzinárodnej konferencie pod záštitou OSN za účasti všetkých zainteresovaných strán.

Budeme naďalej presadzovať našu líniu a pracovať so všetkými, od koho závisí realizácia myšlienky konferencie. K tomuto môže prispieť každá spojenecká krajina.

Chcel by som povedať, že nedávno sme dostali od prezidenta Izraela Herzoga návrh na obnovenie stykov medzi ZSSR a Izraelom. Obdobné návrhy mali miesto zo strany Izraela aj v minulosti.

Naše zásadné stanovisko voči Izraelu je i naďalej dosledné. Sovietsky zväz nie je proti existencii Izraela ako štátu a je pripravený udržiavať s ním normálne vzťahy, ale podmienkou toho je, že Izrael sa musí vzdať svojej agresívnej expanzionistickej politiky.

Avšak v akciách vládnuúcich kruhov Izraela naďalej niet nič, čo by svedčilo o jeho odhodlaní upustiť od agresie voči arabským národom. Výzvu izraelského prezidenta sme ponechali bez odpovede.

Čoraz nebezpečnejšími sa stávajú pokusy USA zvýšiť a upevniť svoju vojenskú prítomnosť v oblasti Perzského zálivu, pričom ako záležitosť k tomu využívajú iránsko-irácku vojnu. Neprehliadame tieto akcie USA a rozhoďme odhaľujeme ich intrigy.

Pokiaľ ide o vlastný konflikt, stanovisko Sovietskeho zväzu k nemu je dobre známe. Národy Iránu a Iráku nepotrebujú túto vojnu, potrebujú ju len tí, ktorí majú záujem na poškodení ant imperialismického hnutia na Blízkom a Strednom východe a na tom, aby sa

tu zachovalo akútne ohnisko napätia.

Naďalej sa zostruje situácia v Strednej Amerike a Karibskej oblasti. Spojené štáty zesilujú tlak na Nikaraguu a vlastenecké sily Salvádoru a zvyšujú svoju vojenskú prítomnosť v tejto oblasti. Prítom ak v minulosti podnikali silácke akcie hlavne za pomoci svojich chránencov, teraz sa zvyšuje priame zapojenie Washingtonu.

Stále aktívnejšie odhaľujeme politiku USA v Strednej Amerike a Karibskej oblasti a snažíme sa mobilizovať široký okruh štátov a politických síl, ktoré vyjadrujú zákonité rozhorčenie nad tým, ako Washington v tejto oblasti bezočivo popiera elementárne normy medzinárodného práva, princíp slobody nepochopenej plavby a prevádza v podstate štátny terorizmus. Pokračujeme v práci, zameranej na odsúdenie agresie USA voči Grenade.

Všetanná pomoc Kube - prvému socialistickému štátu na západnej pologuli a rozhodná podpora jej hrdinského boju proti neustálou nátlaku zo strany USA boli a sú našimi nemennými cieľami.

My všetci, myslím si, chápeme, že rastúci boj národov tejto oblasti proti imperializmu treba rozhodne a systematicky podporovať.

Manévry USA na juhu Afriky, ktoré sú vyšávané za mierové, predstavujú len nový pokus nejako zlepšiť ich postavenie v tejto oblasti sveta a upevniť celkové pozície USA na medzinárodnej scéne.

USA a JAR, prirodzene, nepodnikajú tieto akcie preto, aby vytvorili priaznivé podmienky pre boj afrických národov za právo ísť svojou cestou rozvoja alebo aby prispievali k urýchlencému pokroku narázajúcej nezávislosti Namíbie.

Dohody Mozambiku a Angoly s JAR, dosiahnuté nie bez účasti USA, prinášajú niektoré nové momenty. Vedúci predstavitelia tak Angoly, ako aj Mozambiku a vodcovia síl národnoslobodzovacieho hnutia, ktoré operujú v tejto oblasti, vyhlasujú, že svojich záväzných stanovísk sa nezrieknu. A to je dôležité.

V kontaktoch s vedúcimi predstaviteľmi Angoly, Mozambiku a ďalších frontových štátov zameriavame pozornosť na to, že JAR sa nevzdá svojich cieľov poškobiť susedné krajiny svojou vplyvom.

Prírodné, sme za vyriešenie problémov juhu Afriky politikou prostriedkami pri plnom rešpektovaní zákonných záujmov afrických národov.

Sovietsky zväz bude i naďalej poskytovať všestrannú pomoc a podporu Angole a Mozambiku na základe zmlúv o priateľstve a spolupráci, ktoré máme s týmito krajinami.

Tak ako v minulosti rozhodne podporujeme národnoslobodzovacie boje na juhu Afriky, namíbijské uvoľnenie a boj afrických národov proti imperializmu, neokolonializmu, apartheidu a rasizmu.

Chcel by som vyjadriť presvedčenie, že ak budú spojenecké krajiny postupovať spoločne, v mnohých smeroch budú môcť pomôcť Angole a Mozambiku pri odrazení intríg USA a JAR a pri udržiavaní ich nezávislosti.

Ako obvykle vás chceme informovať o našich vzťahoch s Čínou. Politické konzultácie s čínskou stranou, ktoré sa začali v októbri 1981, pokračujú, ale podávajú skončenou štvrtom kole konzultácií čínski predstavitelia i našej strane na neprijateľných požiadavkách, dotýkajúcich sa záujmov Vietnamu, Kambodže, Mongolska a Afganistanu.

Naši konzultácie ani tentoraz nevedli k nijakým výrazným posunom, neprodušili ich. V októbri sa bude konať v Pekingu ďalšie kole.

Vedenie ČĽR odvíja vzťahy s nami v takých oblastiach, ako obchod, vedecko-technické a kultúrne výmeny, športové a iné styky. V tomto roke očakávame isté zvýšenie sovietsko-čínskeho obchodného obrátu. Na pozvanie vlády ČĽR príde v polovici mája na oficiálnu návštevu do Číny prvý námestník predsedu Rady ministrov ZSSR V. V. Arshipov so účelom posúdenia otázok hospodárskej spolupráce. Ako si bude čínska strana na týchto rokovaníach požívať, to teraz ešte nevieme povedať.

Všetci sme si želali, že rokovania premiéra Nakasone v Pekingu prebehli v znamení nepriateľstva k Sovietskemu zväzu.

Souava možno očakávať niečo iné aj oš naďchšázajúcej návštevy Bengana v Číne. Satial z čínskeho vedenia nebaďať želanie ísť cestou obnovenia dobrých susoďských vzťahov s našou krajinou.

Zásadné stanovíško Sovietského zväzu je narenené. Sna tak ako preštya za pokračovanie vecného a užitočného politického dialógu s Čínou na realistickom základe, za zvyšovanie úroveň kontaktov, prívodzeno, ak to bude prijateľné pre obe strany.

Vážení súdruhovia :

Analýza vývoja udalostí vo svete, najmä situácie v Európe, opšlovne voďie k záveru: v súčasných podmienkach zvýšeného napätia a zosťreného boja dvoch sociálnych systémov je naskrze nevyhnutné ďalšie upevňovanie našej jednoty a zvyšovanie efektívnosti vzájomnej súčinnosti spojenských socialistických krajín na medzinárodnej scéne. Je to, ak to chcete, kooperatív súčasnosti. A oš toho, ako sa ho bude vo svojej politike držať každá jedna socialistická krajina, táto závisť určo pre nás všetkých.

V tomto kvaľite sa stáva mimoriadne dolažľou ďalšie činnosť niľie obrancú a politického záväzku - Varšavskej zmluvy o priateľstve, spolupráci a vzájomnej pomoci. Náš spojenský vzťah je aktuálne hlavným nástrojom spoločného rozpracovania a realizácie našej spoločnej zahraničnopolitickej stratégie. Vahľadom k tomu, že v budúcom roku vypršý platnosť VZ, stanovená v článku 11, rvaľne prijať opatrenia k jej predĺženiu.

V mene sovietského vedenia by som ohcel vyjadriť úprirnú a hľbokú vďaku stávníkemu a štátnemu vedeniu Poľskej ľudovej republiky za aktuálne a mimoriadne vecné vystúpenie s príslušnou iniciatívo.

Sovietsky zväz iniciatívu poľských súdruhov podporuje - a to ako materiálne, tak aj v jej organizačnom aspekte. Sna pripravení - a rvaľne na to príslušné pláne moči - dobaďuť sa už na tomto zasadaň Výboru ministrov zahraničných vecí o príslušných praktických prípravných krokoch.

Je to naša spoločná vec a jej význam je obrovský. Musíme konať, nestrácajúc čas. Dovoľte mi vyjadriť presvedčenie, že takéto stanovisko zaujmú všetky socialistické krajiny, ktoré v rámci Varšavskej zmluvy zjednotili svoje úsilie v boji za vyriešenie historickej úlohy - úlohy odvrátenia jadrovej katastrofy a zachovania a upomenia mieru na zemi.